

Sårbehandling och förslag på förband med fokus för primärvård

Detta dokument utgör rekommendationer och finns på www.rvn.se/lk välj ”Rekommendationer och läkemedelsval”, sedan ”Terapiråd” och område Hud.

De läkemedel som kan förskrivas på recept nedan återfinns också i [Mitt Läkemedel](#), under de lila sidorna som omfattar Barnmorskors och sjuksköterskors förskrivningsrätt, kapitel Hud- Sårbehandling.

Arteriella sår och diabetessår är undantagna från nedanstående generella rekommendationer.

	Produkter
<p>Ren rutin Används om inget annat ordinerats av läkare. Låt ljummet kranvatten rinna 1–2 minuter före användning, tvätta med tvål och vatten.</p>	
<p>Steril rutin Används vid operationssår, när patienten är infektiöskänslig samt när sår står i förbindelse med led eller annan steril kroppsdel. Såren tvättas med Natriumklorid 9 mg/ml.</p>	
<p>Hudskydd Används för att skydda sårkanter.</p>	<p>Cavilon Zinksalva Silikonsalva, t.ex. Aldanex</p>
<p>Ytanestesi Till smärtande sår inför omläggning. Xylocain gel 2 % bedövar bättre än salva dito på 5 %. (Xylocain gel 2 % finns endast i förpackning 10x30 g i FASS)</p>	<p>Xylocain gel 2 % (kan förskrivas på recept) Xylocain salva 5 % (kan förskrivas på recept)</p>
<p>Rena sår Lämpliga förband är så kallade polyuretanförband t.ex. Allewyn eller Mepilex. Till fingrar och tår kan Mepilex Lite vara lämpligt.</p>	<p>Allewyn Mepilex Mepilex Lite (tunnare) Mepilex Border (med hudvänlig häfta längs kanten)</p>
<p>Brännskador Tvätta med ljummet vatten. Mepilex Transfer alternativt Hydrosorb är lämpliga förband.</p>	<p>Mepilex Transfer Hydrosorb</p>
<p>Skrapår Vid smutsiga skrapår är det skonsamt att rengöra med Debrisoft.</p>	<p>Debrisoft</p>
<p>Lättblödande hudavskrap, skör och äldre hud Förslagsvis Jelonet på avskrapet. Täck med Mepilex och fäst med linda, alternativt använd Mepilex Border, utifrån vad som bedöms lämpligast med tanke på lokalisering och omgivande hud.</p>	<p>Jelonet Mepilex / Mepilex Border</p>

	Produkter
<p>Vätskande sår Vid behov används omslag med Kaliumpermanganat APL 0,1 % i 10–15 min i samband med omläggning, vanligen 1–3 tre omläggningar, tills såret inte längre vätskar. Omläggning med ett polyuretanförband t.ex. Allewyn el. Mepilex. Alternativ kan ett absorberande förband läggas direkt på såret t.ex. Drymax, Mextra eller Curea P1 alternativt Curea Duo Active. Även Curea Clean finns som inte är ett sterilt förband. Curea Duo Active reducerar lukt i högre grad.</p>	<p>Kaliumpermanganat APL, kutan lösning 0,1 %, 50 ml (<i>kan förskrivas på recept</i>) Allewyn Mepilex Mextra DryMax Curea P1 / Curea Duo Active Curea Clean</p>
<p>Orena sår med gult sekret Steg 1: Mekanisk rengöring med Prontosan lösning på en mjuk kompress alt. Debrisoft. Steg 2. AMD-förband (Kendall) alternativt Polymem Wic samt ett skyddande förband eller Polymem (rutiga sidan utåt).</p>	<p>Prontosan lösning Debrisoft AMD-förband (Kendall) Polymem Wic Polymem</p>
<p>Infekterade sår <u>Till bensår:</u> Vid bensår ska hela benet tvättas, inte bara sårområdet. Kaliumpermanganat APL 0,1 % penslas på infekterade områden i samband med omläggning, vanligen 1–3 omläggningar. Lösningen ska inte sköljas bort. Lämpligt förband är sedan Polymem Wic alt. Sorbact eller ett AMD-förband (Kendall). <u>Övriga infekterade sår t.ex. böld (inte bensår):</u> Alsolomslag: Alsolsprit alt. Alsollösning (om Alsolsprit svider) indränkt i en kompress, fixeras med hudvänlig häfta eller linda så kompressen hålls fuktig. Iodosorb kan vara ett alternativ till alsolomslag. <u>Övriga infekterade sår t.ex. infekterat skrubbsår (inte bensår):</u> Alsolspritomslag (alt. omslag med alsollösning) i 10–15 min innan omläggning. Skydda sårkanterna med t.ex. zinksalva. Alternativ till alsolspritomslaget är omläggning med Iodosorb samt sårkantkydd.</p>	<p>Kaliumpermanganat APL, kutan lösning 0,1 %, 50 ml (<i>kan förskrivas på recept</i>) Polymem Wic Sorbact AMD-förband (Kendall) Alsolsprit / Alsollösning Iodosorb, kräm alt. kompress</p>
<p>Sår infekterade med bakterien Pseudomonas aeruginosa Steg 1: Ättiksyreomslag lösning 0,5 % (= 5 mg/ml) i 20 minuter innan omläggning. Steg 2: Iodosorb salva eller kompress, Sorbact eller AMD-förband (Kendall). <i>Obs: Vid överkänslighet mot jod, eller störd thyroideafunktion, välj annat förband än Iodosorb.</i></p>	<p>Ättiksyra APL, kutan lösning 5 mg/ml, 250 ml (<i>kan förskrivas på recept</i>) Iodosorb Sorbact AMD-förband (Kendall)</p>
<p>Sår med nekroser Mekanisk rengöring med Prontosan lösning på en mjuk kompress alt. Debrisoft. Viktigt att avlasta berört område. Vid behov kan Polymem/ Polymem Wic användas på mjuka nekroser som börjat släppa i kanterna, kan också fuktas om såret är för torrt.</p>	<p>Prontosan sårgel Debrisoft Polymem Polymem Wic</p>

Framtaget och reviderat av Gun Höglin, sårsköterska Hudkliniken, Sårbehandlingen, Länssjukhuset Sundsvall-Härnösand. Synpunkter ur specialistmottagningsperspektiv har lämnats av Lena Fagerblom, överläkare Hudkliniken. Synpunkter ur ett primärvårdsperspektiv har lämnats av Malin Strandin, distriktssköterska, Sidsjö vårdcentral och Sanna Röding, sjuksköterska, Timrå kommun. Sammanställt av Anna Smedlund Eriksson, informationssköterska, Läkemedelsenheten.